

VILNIAUS ŽIRMŪNŲ GIMNAZIJA

MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMO TVARKOS APRAŠAS

I. Vertinimo tikslai ir uždaviniai

1. **Vertinimo tikslas** - padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei; pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą; nustatyti mokytojo, gimnazijos darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus.

2. Uždaviniai:

2.1. Padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įsivertinti savo pasiekimų lygmenį, kelti mokymosi tikslus.

2.2. Padėti mokytojui išvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti ugdymo(si) problemas, diferencijuoti ir individualizuoti darbą, parinkti ugdymo turinį ir metodus.

2.3. Suteikti tėvams (globėjams) informaciją apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus, stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų (globėjų) ir gimnazijos.

2.4. Padėti gimnazijai nustatyti savo darbo kokybę, planuoti ugdymo turinį ir procesą, suteikti mokinių poreikius atitinkančią pagalbą.

II. Sąvokos

Apibendrinamasis vertinimas naudojamas baigus programą, kursą, modulį. Jo rezultatai formaliai patvirtina mokinio pasiekimus baigus ugdymo programą.

Apklausa - 1) žinių tikrinimas; 2) anketinis tikrinimo būdas (klausimais) tyrimo tikslais. Mokymo procese gali būti taikoma sakytinė, rašytinė, individuali, frontali, grupinė, mišrioji apklausa. Atsižvelgiant į didaktinius pamokos tikslus, apklausa gali būti organizuojama pamokos pradžioje, jos viduryje arba pabaigoje. Apklausa raštu dažniausiai organizuojama iš vienos pamokos temos.

Diagnostinis vertinimas naudojamas, kai siekiama išsiaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą baigus temą ar kurso dalį, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymo(si) galimybes, suteikti pagalbą įveikiant sunkumus.

Diktantas – tai mokyklos rašomasis darbas (teksto rašymas diktuojant), kurio metu siekiama įtvirtinti arba patikrinti moksleivių praktinius kalbos vartojimo įgūdžius.

Egzaminas - mokomojo kurso arba jo dalies žinių, mokėjimų ir įgūdžių tikrinimo pagal nustatytą mokymo programą metodas. Gimnazijoje egzaminuojama raštu, atliekant praktinius veiksmus. Egzaminui specialiai rengiantis, mokiniai mokomi protinio darbo metodikos, skatinami paisyti higienos reikalavimų. Atitinkamai rengiami ir tėvai.

Formuojamasis vertinimas padeda numatyti mokymosi perspektyvą, stiprinti daromą pažangą, skatina mokinius mokytis analizuoti esamus pasiekimus ar mokymosi spragas, sudaro galimybes mokiniams ir mokytojams geranoriškai bendradarbiauti.

Įsivertinimas – paties mokinio daromi sprendimai apie daromą pažangą bei pasiekimus.

Įvertinimas – vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas dėl mokinio pasiekimų ir padarytos pažangos.

Kaupiamasis vertinimas – tai informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimas, kai mokinys vertinamas už per pamoką padarytą individualią pažangą ar namų darbus. Vertinimas fiksuojamas mokytojo nustatyta tvarka.

Kriterinis vertinimas atspindi vertinimą pagal tam tikrus kriterijus (pvz., standartus), su kuriais lyginami mokinio pasiekimai.

Kontrolinis rašomasis darbas – mokymo metodas, kai tikrinamas mokinių išsilavinimas jų rašto darbais. Tikrinimo rezultatai aptariami ir vertinami pažymiais. Esti trumpi rašomieji darbai, pvz., istorijos, geografijos, ir ilgi, trunkantys net dvi pamokas, pvz., lietuvių kalbos ir literatūros, matematikos.

Laboratoriniai darbai – šis metodas taikomas savarankiškam tikrovės reiškinių stebėjimui ir jų eksperimentavimui, tam tikslui naudojami specialūs prietaisai bei instrumentai. Darbas organizuojamas grupėmis arba individualiai ir atliekamas pagal standartines instrukcijas. Mokiniai savarankiškai atlieka užduotis, patys stebi atliekamą bandymą, komentuoja gautus rezultatus, apibendrina, daro mokslines išvadas.

Namų darbai - mokymo organizavimo forma, kai mokymas mokykloje tęsiamas atliekant įvairius darbus namie. Per pamoką mokinys pasirengia namų darbui, jam nurodoma, ką ir kaip reikės daryti. Skiriami sakiniai (žodiniai), rašytiniai, praktiniai namų darbai. Kaip jie atlikti, tikrinama per kitą pamoką arba mokytojui patogiu laiku. Darbai vertinami. Namų darbų laikas numatomas toks: I- IV kl. – kiekvieno dalyko 25-30 min.

Norminis vertinimas sudaro galimybes palyginti mokinių pasiekimus tarpusavyje.

Patikrinamasis kontrolinis darbas - mokymo metodas, kai tikrinamas mokinių išsilavinimas jų rašto darbais. Darbą rašo visos paralelinės klasės vienu metu. Kontrolinio darbo rezultatai vertinami pažymiais. Rezultatai aptariami metodinėse grupėse.

Praktikos darbai – mokymo metodas, kai siekiama ne tik pažintinių tikslų, bet ir formuoti praktinius bei gamybinius mokėjimus ir įgūdžius, o kartais – kurti realias vertybes. Šis metodas dažniausiai taikomas mokantis savarankiško techninio darbo (remontuoti elektros prietaisus, dirbti medžio, metalo darbus ir pan.). Plačiausiai praktikos darbai taikomi biologijos, fizikos, chemijos, geografijos, technologijų bei informatikos pamokose. Praktikos darbai skiriasi nuo laboratorinių savo tikslais bei atlikimo būdais.

Pranešimas – mokymosi rezultatų apdorojimo metodas, kai moksleiviai skaito arba spaudai pateikia savo parengtą tekstą, pagrįstą jų surinktomis bei turimomis žiniomis kuriuo nors klausimu. Svarbiausi pranešimo reikalavimai: 1) išsamus probleminis temos nagrinėjimas; 2) metodologinis, faktinis, loginis pagrįstumas; 3) įtikinamumas ir 4) išvados. Pranešimai būna įvairūs: mokslo populiarinimo, moksliniai, trumpi referatai.

Projektas – tai metodas, kurio esminiai požymiai yra aktyvi veikla, problemų sprendimas ir įgyjama patirtis, atliktas darbas, ugdantis įvairiapusių mokinių gebėjimus. Projektinis darbas parengiamas iš vienos temos, gali būti integruotas; trumpalaikis arba ilgalaikis.

Rašinys – informacinis atgaminamasis, kūrybinių darbų mokymo metodas, kai mokytojas skatina mokinį vystyti atmintį, loginį mąstymą, praktiškai taikyti kalbos vartojimo įgūdžius bei patikrina mokinio pasirengimo lygį.

Referatas – savitas ir savarankiškas kūrybinių darbų metodas. Jis naudojamas aukštesnėse klasėse, pirmiausia mokant literatūros, istorijos, geografijos, rečiau – per kitų dalykų pamokas. Referatas dažniausiai suprantamas kaip trumpas kokio nors objekto (knygos, straipsnio) turinio išdėstymas.

Savarankiškas darbas – tai vienos-trijų pamokų medžiagos patikrinamasis, kurio tikslas – išsiaiškinti, kiek mokinys, naudodamasis įvairiais informacijos šaltiniais, mokymo(si) priemonėmis, geba įgytas žinias taikyti individualiai. Apie savarankišką darbą mokiniai iš anksto gali būti neinformuojami. Mokytojo nuožiūra savarankiškas darbas gali būti vertinamas arba ne. Už nerašytą savarankišką darbą mokiniui nebūtina atsiskaityti.

Testas – standartizuota sistema užduočių, skirtų tiriamajam; pagal jų atlikimo būdą ar kokybę sprendžiama apie tiriamojo individualias ypatybes. Testai teikia kiekybinį įgūdžių ar mokslo pažangumo įvertinimą, rodo, kiek išmokta. Testai būna didaktiniai ir psichologiniai. Didaktiniais testais tiriamas moksleivių pažangumas, išsilavinimas. Tokie testai yra rengiami iš visų mokomųjų dalykų.

Tikrinimas – pedagoginio proceso etapas, kuriame atskleidžiama ugdytinių išsimokslinimo, išsilavinimo ir išsiauklėjimo būklė. Tikrinimas ir jo rezultatai teikia pedagogui ir moksleiviams informaciją apie jo pasiektą lygį, motyvuoja tolesnę veiklą.

Vertinimas – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas. Kad vertinimas būtų pagrįstas, teisingas, reikia tikslios ugdytinio veiklos diagnostikos. Tam naudojami įvairūs metodai: stebėjimas, pokalbiai, eksperimentai, veiklos rezultatų, asmenybės elgesio faktų analizė ir išsiaiškinimas. Vertinimo rezultatai skelbiami žodžiu, paskui, jei reikia, įvertinami pažymiu ar kitu simboliu.

Vertinimo informacija - įvairiais būdais iš įvairių šaltinių surinkta informacija apie mokinio mokymosi patirtį, jo pasiekimus ir daromą pažangą (žinias ir supratimą, gebėjimus, nuostatas).

III. Vertinimo vykdymas

3. Kontrolinis darbas

3.1. Kontrolinių darbų grafikas sudaromas elektroniniame dienyne ir suderinamas su kitų dalykų mokytojais. Mokiniai gali rašyti tik vieną kontrolinį darbą per dieną. III - IV klasėse gali būti rašomi ir du kontroliniai darbai, jei tą dieną kontrolinį darbą rašančių mokinių yra ne daugiau kaip 50 % visų grupėje besimokančiųjų.

3.2. Kontrolinio darbo data pranešama pradėjus naują temą ar skyrių, tikslinama prieš savaitę.

3.3. Dėl kontrolinių darbų skaičiaus ir užduočių turinio susitariama metodinėse grupėse. Kontrolinių darbų užduotis rengia mokytojas (arba mokytojų grupė), remdamasis dalyko išsilavinimo standartais ir bendrosiomis programomis, arba naudojasi kitų autorių parengta didaktine medžiaga. Užduotys turi atitikti išeitą kursą.

3.4. Prieš kontrolinį darbą mokiniai supažindinami su vertinimo tvarka arba ji nurodoma prie kontrolinio darbo užduoties.

3.5. Siekusio gauti neleistinos pagalbos, pasinaudojusio draudžiamomis priemonėmis, nevykdžiusio mokytojo nurodymų ar kitaip kontrolinio darbo vykdymo tvarką šiuurkščiai pažeidusio mokinio kontrolinis darbas vertinamas 1 balu.

3.6. Ištaisytas ir įvertintas kontrolinis darbas mokiniams pateikiamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo parašymo dienos (lietuvių kalbos - per 21 darbo dieną). Gautas įvertinimas įrašomas į dienyną.

3.7. Kontroliniai darbai neberašomi paskutinę dieną prieš atostogas ir pirmą dieną po jų, taip pat paskutinę pusmečio savaitę.

4. Apklausa

4.1. Apklausa organizuojama iš vienos pamokos temos.

4.2. Ištaisyti darbai gražinami ir su rezultatais mokiniai supažindinami ne vėliau kaip per savaitę.

4.3. Apklausai vertinti rekomenduojama taikyti ir kaupiamąjį vertinimą.

4.5. Iš anksto apie apklausą mokiniai gali būti ir neinformuojami.

4.6. Apklausiami gali būti ne visi, o tik keli mokiniai. Mokinį, praleidusį pamoką be priežasties, mokytojas turi teisę kitą pamoką kviesti atsakinėti ir įvertinti.

4.7. Mokiniui atsisakius atsakinėti be pateisinamos priežasties rašomas 1 balas.

5. Rašomieji darbai

5.1. Rašomieji darbai rašomi 1 – 2 pamokas.

5.2. Apie juos pranešama pradėdant naują temą, data tikslinama prieš savaitę.

5.3. Ištaisyti darbai gražinami ir su rezultatais mokiniai supažindinami per 21 darbo dieną nuo parašymo dienos.

5.4. Jei namuose užduoti parašyti rašomieji ar kūrybiniai darbai nepristatomi mokytojo nurodytu laiku, mokytojas turi teisę įvertinti 1 balu.

5.5. Pateiktas nesavarankiškai atliktas (nurašytas) darbas vertinamas 1 balu.

6. Laboratoriniai darbai ir praktikos darbai

6.1. Apie laboratorinį (praktikos) darbą pranešama ne vėliau kaip prieš 1 pamoką.

6.2. Laboratorinio (praktikos) darbo rezultatai paskelbiami per 10 darbo dienų.

6.3. Gautas už laboratorinį (praktikos) darbą pažymys įrašomas į dienyną.

6.4. Mokinys, neatvykęs į laboratorinį (praktikos) darbą dėl pateisinamos priežasties, mokytojo nuožiūra (remiantis mokytojo vertinimo normomis) privalo atsiskaityti per 10 darbo dienų nuo atvykimo į mokyklą dienos (po ligos ar pan.). Atsiskaitymo laiką skiria mokytojas suderinęs jį su mokiniu.

7. Projektiniai darbai

7.1. Dalykų mokytojai parengia ilgalaikių (trunkančių pusmetį, metus) projektinių darbų grafiką ir suderina jį su gimnazijos administracija.

7.2. Apie projektinį darbą mokiniai informuojami ne vėliau kaip prieš savaitę.

7.3. Trumpalaikį projektinį darbą gali atlikti 1 mokinys arba grupelės po 2-3 mokinius.

7.4. Galutinis darbas vertinamas pagal iš anksto nustatytus kriterijus.

7.5. Galutinis pažymys įrašomas į dienyną projekto pristatymo dieną.

8. Bandomieji egzaminai

8.1. Organizuojami gimnazijoje lapkričio-gruodžio (lietuvių kalba ir literatūra - teksto rašymas), vasario – balandžio mėnesiais (kiti dalykai).

8.2. Mokiniai laiko tų mokomųjų dalykų bandomuosius egzaminus, kuriuos ketina laikyti baigdami gimnaziją, o lietuvių kalbos ir matematikos – laiko visi abiturientai.

8.3. Suderinusi datas su atskirų mokomųjų dalykų mokytojais gimnazijos administracija sudaro bandomųjų egzaminų vykdymo grafiką.

8.4. Bandomųjų egzaminų užduotys rengiamos to dalyko mokytojų.

8.5. Visi bandomieji egzaminai organizuojami **nuo 9.00 val.** ir trunka tiek laiko, kiek jo skiriama to dalyko egzaminui.

8.6. Darbai įvertinami per 21 darbo dieną ir rezultatai aptariami su mokiniais.

8.7. Bandomojo egzamino pažymys įrašomas į dienyną.

9. Patikrinamieji kontroliniai darbai.

9.1. Metodinės tarybos sprendimu, suderinus su gimnazijos administracija, gali būti organizuojami patikrinamieji kontroliniai darbai I - IV klasėse.

9.2. Kontrolinių darbų užduotis rengia dalyko mokytojai.

9.3. Mokiniais yra privaloma rašyti patikrinamuosius kontrolinius darbus.

9.4. Prieš ir po patikrinamųjų kontrolinių darbų mokiniai eina į pamokas pagal tvarkaraštį.

10. Pastabos (taikomos 3-9 punktams)

10.1. Darbai vertinami pagal dešimtbalę vertinimo sistemą.

10.2. Darbai gali būti vertinami naudojant kaupiamąjį vertinimą.

10.3. Patikrinamųjų kontrolinių bei bandomųjų egzaminų medžiagą parengia ir kokybinę analizę atlieka dalyko metodinė grupė.

10.4. Mokiniai, nerašę darbo (žr. 3 ir 5 punktą) dėl pateisinamos priežasties, privalo atsiskaityti per 10 darbo dienų nuo atvykimo į mokyklą dienos (po ligos ar pan.). Atsiskaitymas vykdomas pagal iš anksto parengtą kontrolinių darbų perrašymo grafiką.

10.5. Mokiniais, nerašiusiems darbo (žr. 3, 5 ir 9 punktą) be pateisinamos priežasties, mokytojas turi teisę rašyti 1 balą.

IV. Vertinimas

11. Mokinių žinios, gebėjimai, įgūdžiai, pastangos, pažanga vertinami pagal Išsilavinimo standartų ir Bendrųjų programų reikalavimus, baigiamųjų klasių mokyklinių ir valstybinių egzaminų vertinimo instrukcijas, metodinėse grupėse aprobuotas dalyko vertinimo metodikas, individualią mokytojo vertinimo metodiką.

12. Mokinių žinios vertinamos taikant šiuos vertinimų tipus: diagnostinį, formuojamąjį, apibendrinamąjį, norminį ir kriterinį.

13. Gimnazijos mokinių pasiekimai vertinami 10 balų sistema, taikant kiekvieno dalyko vertinimo normas, atsižvelgiant į pateikiamą balų aprašą:

10 – (puikiai), kai užduotis ar atsakinėjimas atliktas be klaidų.

9 – (labai gerai), kai užduotis ar atsakinėjimas iš esmės yra atliktas labai gerai, tačiau yra neesminis netikslumas ar suklydimas.

8 – (gerai), kai užduotis visiškai atlikta, tačiau yra keletas klaidų ar suklydimų.

7 – (pakankamai gerai), kai atliktoje užduotyje yra keletas klaidų ar suklydimų.

6 – (patenkinamai), kai padarytos klaidos ar suklydimai leidžia suprasti užduoties reikšmę.

5 – (pakankamai patenkinamai), kai mokinys teisingai atliko pusę gautos užduoties.

4 – (silpnai), kai mokinys pusėje atliktos užduoties padarė klaidų.

3 – (blogai), kai nėra nė vieno teisingo atsakymo ar minties, o yra tik bandymai atlikti užduotį.

2 – (labai blogai), kai nesuprantama, ką mokinys bandė užduotyje atlikti.

1 – (nieko neatliko), nes mokinys atsisakė atsakinėti ar nebandė atlikti užduoties neturėdamas pateisinamos priežasties.

14. Įskaita

14.1. Kaupiamoji (atsakinėja į klausimus, teksto analizė, dalyvavimas diskusijoje).

14.2. Atsiskaitomoji (atsiskaitymas už temą pusmečio pabaigoje).

15. Neįskaityta – kai neatlikta užduotis, darbo priemonių neturėjimas, atsisakymas be priežasties atlikti užduotį.

16. Atleista – kai yra gydytojo pažyma.

17. „Labai blogai“ (žemiausias 10 balų sistemos įvertinimas) – kai mokinys neatliko numatytos vertinimo užduoties (kontrolinio darbo ar kt.) ir per numatytą laiką, suteikus reikiamą mokymosi pagalbą, neatsiskaitė ir nepademonstravo pasiekimų, numatytų Pagrindinio ar Vidurinio ugdymo bendrosiose programose.

18. I klasių mokiniams pirmos dvi rugsėjo mėnesio savaitės skiriamos adaptacijai, taikomas formuojamasis ir kaupiamasis vertinimas.

V. Namų darbų skyrimas

19. Namų darbai turi būti tikslingi ir turėti pridėtinę žinių vertę.

20. Namų darbai tikrinami ir gali būti vertinami pažymiu arba kaupiamuoju balu.

21. Namų darbų skyrimą su tapačia klase dirbantys mokytojai derina tarpusavyje, jei tai klasei užduodami ilgalaikiai namų darbai.

22. Mokytojai turėtų siekti namų darbų individualizavimo ir diferencijavimo.

23. Namų darbai atostogoms ir šventėms neskiriami.

VI. Tėvų (globėjų) informavimo tvarka

24. Mokinių pastangų ir žinių vertinimas fiksuojamas klasės elektroniniame dienyne. Apie vertinimo rezultatus tėvai (globėjai) informuojami ir tėvų susirinkimų metu.

VII. Pusmečių ir metiniai įvertinimai

25. Mokiniui, kurio mokslo metai skirstomi pusmečiais, dalyko pusmečio įvertinimas vedamas iš ne mažesnio (kaip nurodyta žemiau, atsižvelgiant į savaitinių pamokų skaičių) kiekio pažymių:

1 pamoka – 3 pažymiai;

2 pamokos – 4 pažymiai;

3 pamokos – 5 pažymiai;

4 pamokos – 5 pažymiai;

5 pamokos – 6 pažymiai.

26. Mokinių metiniai įvertinimai vedami apskaičiuojant I ir II pusmečių aritmetinį vidurkį.

27. Mokiniui, neatestuotam iš kurio nors dalyko vieną pusmetį, metinis įvertinimas išvedamas, kai jis savarankiškai atsiskaito už to dalyko pusmečio programą.

28. Mokiniai, turinčiam dalyko nepatenkinamą II pusmečio įvertinimą, negali būti išvedamas patenkinamas to dalyko metinis įvertinimas.

29. Jei dalyko mokymosi pasiekimai pažymiais nevertinami, mokiniui pusmečių ir metinių įvertinimų skiltyse įrašomi taikytos vertinimo sistemos įvertinimai: „įskaityta“, „neįskaityta“.

30. Mokiniai II pusmečio pabaigoje perėjusiam prie dalyko aukštesnio kurso programos, pusmečio ar metiniu įvertinimu laikomas įskaitos pažymys (įvertinimas).

31. Mokiniai, pagal gydytojo ar gydytojų konsultacinės komisijos pažymą atleistam nuo dalyko pamokų, pusmečio ar metinių pažymių skiltyje rašoma „at“.

32. Dorinio ugdymo, specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės kūno kultūros mokinių pasiekimai, moduliai vertinami *įskaityta* ar *neįskaityta*.

33. Mokiniai, atleisti nuo kūno kultūros pamokų, nevertinami.

34. Mokytojų tarybos nutarimu papildomi darbai yra skiriami mokiniams, kurių metinis įvertinimas yra 1-3 balai.

35. Mokiniai, nepasinaudoję papildomų darbų galimybe (neatsiskaitę), svarstomi mokytojų tarybos posėdyje dėl palikimo kartoti kursą.

VIII. Baigiamosios nuostatos

36. Mokiniai su žinių ir pasiekimų vertinimo sistema supažindinami mokslo metų pradžioje (iki rugsėjo mėn.10d.).

37. Gimnazijoje gali būti taikomos ir kitos vertinimo tvarkos, patvirtintos Gimnazijos tarybos.

Rengiant „Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašą“, buvo vadovautasi šiais dokumentais ir literatūra:

1. Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai.
2. Petty G. Šiuolaikinis mokymas. Praktinis vadovas. Vilnius 2007.
3. Gage N. L., Berliner D. C. Pedagoginė psichologija. Vilnius: Alma litera, 1995.
4. Vertinimas ugdymo procese. Knyga mokytojui. Projekto „Vertinimas ugdymo procese (2004-2006m.) patirtis“. Vilnius 2006.
5. Mečkauskienė R. Mokyklos vadovai kaitos procese. Vilnius: Tiklis, 2007.
6. Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo lavinimo programas tvarkos aprašas (ŠMM ministro 2005-04-05 Įsakymas Nr. ISAK-556).
7. Pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai.
8. Rajeckas V. Mokymo metodai. Vilnius: VPU I-kla, 1997.
9. Šiaučiukienė L., Stankevičienė N. Bendrosios didaktikos pagrindai. Kaunas: Technologija, 2002.
10. Vidurinio ugdymo bendrosios programos (ŠMM ministro 2011-02-21 Įsakymas Nr. V-269).
11. Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys. Vilnius 2008.

